

ONTWIKKELING NIEUW GEMENGD BEDRIJF IN GRUBBENVORST MAG DOORGAAN VAN GEMEENTE.

Akkoord ondanks protest

Het gemeentehuis in Horst (L.) puilde uit van de tegenstanders die met bussen vol waren gekomen, dinsdagavond. Maar het mocht niet baten. De raad ging met 11 tegen 10 stemmen akkoord met de gebiedsvisie voor LOG het Witveld bij Grubbenvorst.

SP en PvdA probeerden uit alle macht nog het plan helemaal tegen te houden dan

wel restricties aan bouwblok-grootte en stalhoogte op te nemen, maar dat lukte hen niet. De maximum hoogte is nu 14 meter, genoeg voor het type luchtwater dat de stichters van het beoogde Nieuwe Gemengde Bedrijf daar willen gebruiken. En de bouw kavels van 6 hectare mogen voor tweederde bebouwd worden. Even leek het erop dat dat beperkt zou worden tot 2,5 hec-

tare, maar ook daar gingen CDA en VVD niet in mee. Het leverde deze partijen veel boegeroep op vanaf de tribune.

Ook de wens van de PvdA om minstens één kavel te reserveren voor een verplaatser uit Horst zelf, werd niet gehonoreerd. Juridisch niet te doen én onnodig, was het oordeel. Er liggen nu opties op vier van de zes kavels.

Het raadsbesluit betekent niet dat er snel gebouwd wordt aan de stallen voor ruim een miljoen kippen, 20.000 vleesvarkens en 2.500 zeugen, alsmede een pluim-

veeslachterij en een mestver-gister. Dat duurt nog zeker 2,5 jaar. De volgende stap is de milieu-effectrapportage.

Wouter van Eck van Milieu-defensie weet zeker dat dit plan voor de 'grootste veefabrik van Nederland' zal sneuvelen, niet in de gemeenteraad dan wel bij de Raad van State. De gebroeders Kuijpers, pluimveehouders, zijn er niet van onder de indruk: „Wij zijn niet bang voor procedures. We opereren binnen de wet. En ons project betekent een enorme stap vooruit in duurzaamheid.”

VOORSTANDERS VAN MEGASTALLEN HEBBEN EEN GOEDE WEEK ACHTER DE RUG. EEN ST-PEL RAPPORTEN GEEFT HEN MOED, EVENALS EEN RAADSBESLUIT IN HET LIMBURGSE HORST.

MEGASTAL STAP DICHTERBIJ

Risico's gezondheid lastigste probleem

DE komst van nieuwe grootschalige veehouderijbedrijven is afgelopen week een stukje waarschijnlijker geworden. In Den Haag werden vier rapporten van evenzoveel instituten gepresenteerd. In grote lijn blijkt daaruit dat het met de nadelen van megastallen vaak meevalt en dat Nederland plaats zou moeten bieden aan dergelijke ondernemingen. Op dezelfde dag besloot de gemeenteraad van Horst aan de Maas in een rumoerige raadsvergadering dat de aanleg van het landbouwontwikkelingsgebied Witveld door mag gaan. Hier de belangrijkste lessen over megastallen van de afgelopen week.

VOLKSGEZONDHEID RESISTENTE BACTERIE MEEST SERIEUZE BEDREIGING

Van alle bedreigingen die van megastallen in potentie uitgaan is die voor de volksgezondheid de meest serieuze. Toch zijn ook de risico's daarvoor goed in de hand te houden, concludeert het RIVM.

Het belangrijkste volksgezondheidsprobleem is het nog steeds toenemend gebruik van antibiotica en de resistentie die steeds meer ziekteverwekkers er tegen opbouwen, zoals MRSA. Grote bedrijven bieden deze bacteriën in beginsel de beste verspreidingskans. Maar het RIVM stelt ook dat juist nieuwe (mega-)bedrijven de kans bieden om er effectieve maatregelen te kunnen nemen, zoals een start met SPF-gecertificeerde dieren en voer. De gesloten bedrijfsvoering is een belangrijke maatregel tegen insleep. Ook overdrukssystemen en filters tegen introductie en uitstoot van micro-organismen zijn vormen van nieuwe technologie waarin juist megastallen kunnen investeren. Enigszins geruststellend voor omwo-

nenden is een rapportage van de GGD in Limburg. Die stelt dat verspreiding van MRSA via de lucht niet aan de orde is, alleen via dieren, personen en materialen.

Een ander risico is griep. Zoals ieder virus kan het influenzavirus in megastallen langer en vaker circuleren en is daardoor de kans op verandering groter. Het samen huisvesten van varkens en pluimvee raadt het RIVM mede om deze reden af. Het influenzavirus kan in zo'n 'mengvat' overspringen van pluimvee op varkens. Het kan mutaties ondergaan die het extra gevaarlijk maakt voor mensen. Het risico is sterk te verkleinen door afstand tussen pluimvee- en varkensstallen minimaal 1 tot 2 kilometer te houden en de bedrijfsvoering gesloten te houden. Dit advies kan ten nadele zijn van het Nieuwe Gemengd Bedrijf in Grubbenvorst. De beoogde afstand tussen het varkens- en pluimveebedrijf aldaar is 800 meter.

DIERGEZONDHEID EN WELZIJN WELZIJN BESLIST NIET MINDER

Als mega-groot ook mega-goed is, dan is het met de gezondheid en het welzijn van dieren op de megabedrijven beslist niet minder. Voor een varken of kip maakt het niet veel uit of het dier op een groot of een heel groot bedrijf wordt gehouden, is de conclusie van de Raad voor Dierenaangelegenheden. Waar het op aankomt is goed management en goede verzorging. Juist omdat de investeringen hoog zijn en de economische belangen groot, is het in het belang van de ondernemer zelf de dieren optimaal te verzorgen. Automatisering maakt het mogelijk meer aandacht te besteden aan toezicht en controle.

Juist omdat megastallen zich geen incidenten kunnen veroorloven en transpa-

FOTO: FOTOGRAFIE GE HIRDES

Bewoners van Grubbenvorst en omgeving kwamen in grote getale naar de raadsvergadering. Ze zijn bang voor stank, fijnstof, MRSA, verkeersoverlast en landschapsbederf. Ook de kap van tropisch regenwoud werd ingebracht als argument tegen het megabedrijf.

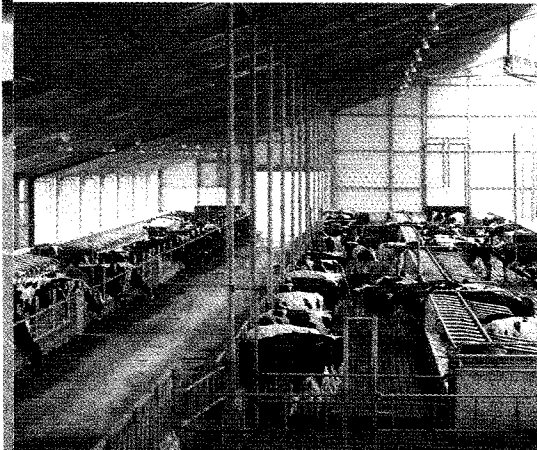

FOTO: OPTIMA FOTO

Nederland telt enkele tientallen megastallen, waaronder de stal van Van der Steege in Marknesse (Fl.), met 500 stuks melkvee.

rant moeten produceren, zijn ze mogelijk in het voordeel. Wegens de publieke aandacht zijn deze bedrijven wel gedwongen om elke mogelijke verbetering voor gezondheid en welzijn door te voeren.

De raad stelt dat megastallen door hun omvang inderdaad extra kwetsbaar zijn voor ziekte-uitbraken, maar zorgvuldig management en technische voorzieningen perken de risico's in.

ondernemen

MILIEU EN LANDSCHAP

EMISSIES LANDELIJK OMLAAG, LOKAAL OMHOOG, LANDSCHAP WEL IN GEVAAR

Rapportages van Animal Sciences Group (ASG) en het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) laten zien dat het milieu in het algemeen baat heeft bij megastallen. Juist in milieumaatregelen kunnen grote bedrijven meer investeren. Door de grotere efficiency daalt ook de milieuvuiling per eenheid product. Per saldo is er dus afname van milieubelasting te verwachten. Maar lokaal kunnen emissies van ammoniak, stank en fijnstof juist groter worden. Evenzo geldt dat het landschap opknaapt als oude stallen afgebroken worden, maar een nieuwe grote stal in tot dan toe open gebied is weer een aantasting van het landschap.

„Ondanks dat de wetenschap eerder positieve dan negatieve effecten van megabedrijven laat zien, leidt de maatschappelijke discussie vooralsnog tot een negatief beeld”, concludeert ASG. „De voordelen zullen per saldo opwegen tegen de nadelen, mits de dieren aantallen gereguleerd blijven worden door beleid en oude stallen worden gesloopt”, stelt het MNP. Voorwaarde voor milieuwinst is dat er geen uitbreiding komt van de veestapel, aldus het bureau.

Voor de landschappelijke inpassing ziet de RLG een rol voor de gemeentes. Met een beeldkwaliteitsplan zou de aantasting van het landschap in de hand te

'SLECHT VOOR DE VOLKSGEZONDHEID.' 'GOED VOOR HET MILIEU.' DE VIER RAPPORTEN ZIJN VOOR IEDER EEN VINDPLAATS VOOR ARGUMENTEN.

De rapporten bieden ieder het zijne en hare

Iedereen haalt het zijne uit de rapporten die afgelopen week verschenen over de effecten van megastallen. Milieudefensie acht bewezen dat ze slecht voor de volksgezondheid zijn. **Wouter van Eck** tijdens de raadsvergadering in Horst: „Het RIVM is er heel duidelijk over dat zo'n grote vee fabriek ongezond is.” Hij maakt zich klaar voor juridische strijd.

LTO Nederland reageert in samenhang met schaalvergroting dragen echt bij aan een schoner milieu, stelt voorzitter **Albert Jan Maat** in zijn reactie. „De rapporten en adviezen bieden tegenwicht in een publieke discussie, die te zeer gebaseerd is

op beelden en veronderstellingen en te weinig op feiten.”

Ook de politiek reageert rijk geschakeerd. „Wetenschappelijke feiten die nu op tafel liggen bevestigen dat de macro-effecten van megastallen beter zijn”, vindt CDA-Kamerlid **Ger Koopmans**, de initiatiefnemer voor de opdracht van de Tweede Kamer naar nader onderzoek. Koopmans geeft toe dat een megastal in de directe omgeving meer overlast geeft. Maar hij ziet het ruimer. „Voor één bedrijf met 20.000 varkens verdwijnen 20 bedrijven met 1.000 varkens. Per saldo is dat winst.”

Bij **Janneke Snijder-Hazelhoff** overheersen eveneens de voordelen. „Ze bieden kansen in alle opzichten, vooral voor

innovatie.”

De PvdA wil megastallen niet tegenhouden, zolang ze op speciale terreinen staan. „Met zo veel dieren ben je industrieel”, vindt **Lutz Jacobi**. „Ik zit er niet op te wachten dat het platteland wordt volgezet met grote bedrijven.”

„Voor de volksgezondheid zijn er grote risico's”, vindt **Hugo Polderman** (SP). „Voor de SP zijn de rapporten aanleiding voor de discussie over de toekomst van de veehouderij.” **Ineke van Gent** (GL) erkent dat er een kleine winst kan zijn. „Maar het blijft bio-industrie en daar kiest GroenLinks niet voor.”

De Tweede Kamer vergadert op 28 februari over de rapporten.

Minister blij met 'gezaghebbende adviezen'

FOTO: JAN WILLEM SCHOUTEN

Gerda Verburg ziet rapporten als tegenwicht tegen opgewekte emoties rond megastal.

Minister Verburg is blij met de adviezen en rapporten van gezaghebbende instituten en raden. „Ze zijn een contragewicht tegen alle emoties die megabedrijven opwekken”, zei de minister tegen journalisten. „De feiten zijn nu helder in kaart gebracht.”

De rapportages stellen ook gemeentes en provincies in staat besluiten te nemen op basis van gewogen argumenten, vindt Verburg. Ze gaat er van uit dat de rapporten daar terecht komen.

De rapporten zijn naar verwachting geen aanleiding om vanuit Den Haag nieuwe aanwijzingen te geven hoe de andere overheden de vestiging van megastallen moeten beoordelen. Verburg benadrukt wel dat haar ministerie klaar staat om deze ondersteuning en advies te geven.

Over de gesignaleerde toename van het gebruik van antibiotica – een risico voor de volksgezondheid – zegt ze dat dit probleem niet specifiek gerelateerd is aan megabedrijven.

houden zijn. Opmerkelijk is hier dat gemeente Horst afgelopen week besloot dat niet verplicht te stellen.

Voor de uitstoot van fijnstof geldt hetzelfde verhaal als voor ammoniak en andere emissies. Investeren in goede luchtwassers gebeurt op een groot nieuw bedrijf eerder dan op een bestaand. Lokaal kan het probleem echter groter worden, vooral als de uitstoot door het extra verkeer meegerekend wordt. Wat verkeer betreft zijn alle adviesraden het eens: een bedrijventerrein met megastallen moet zeer goed ontsloten zijn. In Grubenvorst, aan de snelweg, kan dat.

DEFINITIE

VERSCHIL MEGASTAL EN MEGABEDRIJF

Wanneer houdt een bedrijf op gewoon groot te zijn en komt het woord 'mega' in beeld? Het ASG geeft hier duidelijkheid over. Een megabedrijf, mogelijk met meerdere locaties, begint vanaf 500 nge. Een megastal begint bij 300 nge aan vee op één locatie. Dat zijn 3.800 vleesvarkens en 600 zeugen op een gesloten bedrijf, of 220.000 vleeskuikens of 120.000 leghennen. In 2005 telde Nederland hiervan 76, waarvan de helft in Brabant.

Henk Dokter en Johan Oppewal